

Polasaí Frith-Bhulaíochta Mheánscoil Gharman

Loch Garman

TÁ AN POLASAÍ SEO ULLMHAITHE DE REIR TREOIRLÍNTE AN BORD NÁISIÚNTA LEASA OIDEACHAIS MAR ATÁ LEAGTHA SÍOS SAN ACHT OIDEACHAIS 2000 ROINN 2

Beartas Frithbhulaíochta, Meánscoil Gharman

1. I gcomhréir le riachtanais an Acht Oideachais (Leas) 2000 agus na dtreoirlínte faoi chód iompair a d'eisigh an Bord Náisiúnta um Leas Oideachais tá an beartas frithbhulaíochta seo a leanas glactha ag Bord Bainistíochta Mheánscoil Gharman mar chuid de chód iompair iomlán na scoile. Géilleann an beartas go huile agus go hiomlán do riachtanais *Ghnásanna Frithbhulaíochta Bunscoile agus Iar-bhunscoile* a foilsíodh i Meán Fómhair 2013.
1. Aithníonn an Bord Bainistíochta a thromchúisí atá iompar bulaíochta agus a dhiúltaí a d'fhéadfadh a thionchar a bheith ar dhaltaí, agus geallann an scoil dá réir cloí leis na príomhphrionsabail dea-chleachtas seo a leanas agus iompar bulaíochta á chosc agus á chomhrac.
 - Cultúr dearfach a bheith i réim sascoil;
 - ina nglactar go fonnmar le difríocht agus le héagsúlacht agus ina léirítear meas ar chuimsitheacht;
 - ina spreagtar daltaí chun iompar bulaíochta a nochtadh agus a phlé i dtimpeallacht neamhbhagrach; agus
 - ina gcuirtear caidreamh bunaithe ar mheas chun cinn ar fud phobal na scoile;
 - Ceannaireacht éifeachtach;
- Cur chuige scoile uile;
- Tuiscint i bpáirt faoin rud is bulaíocht ann agus faoin tionchar is féidir a bheith aige
- Feidhmiú straitéisí oideachais agus coiscithe (lena n-áirítear bearta chun feasacht a mhúscailt)
- a chothaíonn ionbhá, meas agus athléimneacht sna daltaí; agus
- ina dtéitear i ngleic go sainráite le cibearbhulaíocht agus le bulaíocht bunaithe ar aitheantas, lena n-áirítear bulaíocht homafóbach agus trasfóbach;

- Maoirseacht agus monatóireacht éifeachtach ar dhaltaí;
 - Tacaíochtaí don fhoireann;
 - Teagmhais bhulaíochta a thaifeadadh agus a imscrúdú ar shlí chomhsheasmhach agus obair leantach a dhéanamh ina dtaobh (lena n-áirítear straitéisí aitheanta idirghabhála a úsáid); agus
 - Meastóireacht leanúnach ar a éifeachtaí atá an beartas frithbhulaíochta.
1. I gcomhréir le *Gnásanna Frithbhulaíochta Bunscoile agus Iar-bhunscoile* seo é an sainmhíniú ar bhulaíocht:

An rud a thuigtear le bulaíocht ná iompar diúltach neamhiarrtha, bíodh sé i bhfoirm iompar briathartha, síceolaíoch nó fisiciúil, a dhéanann duine aonair nó grúpa in aghaidh duine nó daoine eile, agus a dhéantar arís agus arís eile.

Áirítear na cineálacha iompair bhulaíochta seo a leanas ar an sainmhíniú ar bhulaíocht:

- duine a fhágáil as an áireamh d'aon ghnó, gabháil do chúlchaint mhailíseach agus do chineálacha eile caidrimh bhulaíochta idir dhaoine;
- cibearbhulaíocht; agus
- bulaíocht bunaithe ar aitheantas, ar nós bulaíocht homafóbach, bulaíocht chiníoch, bulaíocht bunaithe ar bhallraíocht den Lucht Siúil agus bulaíocht ar dhuine faoi mhíchumas nó ar dhuine a bhfuil riachtanais speisialta oideachais aici/aige.
- Ní liosta cuimsitheach í seo.

Ní chuimsíonn an sainmhíniú seo ar bhulaíocht teagmhais aonraithe nó teagmhais aon uaire d'iompar diúltach d'aon turas, lena n-áirítear téacsteachtairacht mhaslach nó goilliúnach aon uaire nó teachtaireachtaí príobháideacha eile agus ba cheart déileáil leo, mar is cuí, de réir chód iompair na scoile.

Ach, i bhfianaise an bheartais seo, féachfar ar theachtairacht, íomhá nó ráiteas poiblí goilliúnach aon uaire ar shuíomh Gréasáin líonra poiblí nó ar fhóram poiblí eile ar féidir an teachtaireacht, an íomhá nó an ráiteas sin a fheiceáil air agus/nó a bheith athráite ag daoine eile mar iompar bulaíochta.

Iompar diúltach nach n-áirítear sa sainmhíniú seo ar bhulaíocht, déileálfar leis de réir chód iompair na scoile.

Gheofar eolas breise ar na cineálacha éagsúla bulaíochta i Roinn 2 de na *Gnásanna Frithbhulaíochta Bunscoile agus Iar-bhunscoile*.

Seo a leanas liosta samplaí d'iompraíochtaí bulaíochta agus d'féadfadh Mheánscoil Gharman iompraíochtaí a chur leis an liosta de réir mar is gá

Samplaí d'Iompraíochtaí Bulaíochta

<p>Iompraíochtaí a bhaineann le gach saghas bulaíocht</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Ciapadh bunaithe ar cheann ar bith de na naoi bhforas sa reachtaíocht comhionannais e.g. ciapadh gnéasach, bulaíocht homafóbach, bulaíocht chiníocht, etc. ● Forrántacht fhisiciúil ● Damáiste do mhaoin ● Leasainmneacha a ghlaoch ● Cleithmhagadh ● Pictiúir, focail i scríbhinn, nó ábhar eile a tháirgeadh, a thaispeáint nó a scaipeadh atá dírithe ar dhuine eile a imeaglú ● Graifítí maslach ● Sracadh (extortion) ● Imeaglú ● Gothaí maslaitheacha nó gáirsiúla ● 'Amharc' faoi leith ● Cur isteach ar spás pearsanta ● Meascán de na cinn a luaitear.
<p>Cibearbhulaíocht</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Tromaíocht: Ráflaí, bréaga nó biadán a scaipeadh chun dochar a dhéanamh do cháil duine eile ● Ciapadh: Teachtaireachtaí oilc, suaracha nó gáirsiúla a sheoladh chuig duine go leanúnach ● Pearsanú: Teachtaireachtaí maslaitheacha nó forrántacha a phóstáil faoi ainm duine eile ● Gríosadh: Úsáid a bhaint as focail gháirsiúla nó ghríosaitheacha chun troid ar líne a spreagadh ● Cleasaíocht: Dallamullóg a chur ar dhuine eolas pearsanta a roinnt agus an t-eolas sin a úsáid ar líne ina dhiaidh sin ● Scitheadh: Eolas nó íomhánna rúnda a phostáil nó a roinnt ● Leithcheal: Leithcheal a dhéanamh ar dhuine ó ghrúpa ar líne d'aon ghnó ● Cibear-stalcaireacht: Ciapadh agus tromaíocht leanúnach a fhágann go mbíonn eagla a b(h)eatha/a s(h)ábháilteachta ar duine ● Glao tostach gutháin/gutháin phóca ● Glao maslach gutháin/gutháin phóca ● Teachtaireacht téacs mhaslach ● Teachtaireacht ríomhphoist mhaslach ● Cumarsáid mhaslach ar líonraí sóisialta e.g. Facebook/Ask.fm/ Twitter/You Tube nó ar chonsól chluichí ● Ráitis/Blaganna/Pictiúir mhaslacha idirlín ● Postálacha maslacha ar cineál ar bith teicneolaíochta cumarsáide
<p>Iompraíocht bunaithe ar Aitheantas</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Lena n-áirítear aon cheann de na naoi bhforas idirdhealúcháin a luaitear sa Reachtaíocht um Chomhionannas ● inscne lena n-áirítear trasinscne, stádas sibhialta, stádas teaghligh, claonadh ● gnéasach, reiligiún, aois, míchumas, cine agus toisc gur den Lucht Taistil iad).

Homafóbach agus
Trasinscne

- Ráflaí a scaipeadh faoi chlaonadh gnéasach duine
- Tathant ar dhuine a bhfuil claonadh gnéasach difriúil aige/aici
- Le asainmneacha a ghlaoch, e.g. aerach, casta, lúbtha, a úsáidtear chun caitheamh anuas ar dhuine
- Imeaglú fisiciúil nó ionsaí
- Bagairtí

Cine, náisiúntacht, cúlra
eitneach agus ballraíocht de
phobal an Lucht Taistil

- Idirhealú, réamhchlaonadh, ráitis nó maslaí a bhaineann le cine, náisiúntacht, cultúr, aicme shóisialta, creideamh, cúlra, eitneach nó an Lucht Taistil
- Leithcheal de bhun aon cheann acu seo thuas

Caidreamhach

Is éard atá i gceist anseo caidrimh a mhí-ionramháil mar bhealach chun bulaíocht a dhéanamh. Ar na hiompraíochtaí tá:

- Biadán maslach
- Leithcheal agus aonrú
- Neamhaird
- Leithcheal ó ghrúpa
- Cairde a bhaint de dhuine
- 'Bitseáil'
- Ráflaí a scaipeadh
- Rún a sceitheadh
- Caint sách ard le go gcloisfeadh an t-íobartach í
- 'Amharc' faoi Leith
- 'nerd' a úsáid le cur isteach ar dhuine.

Gnéasach

- Ráitis nó tadhall gnéasach míchuí nó gan choinne
- Ciapadh

- Leasainmneacha a ghlaoch
- Tathant ar dhaoine eile mar gheall ar a míchumas nó riachtanais foghlama
- Teacht i dtír ar leochaileachtaí daltaí eile agus ar a gcumas teoranta bulaíocht a aithint agus iad féin a chosaint

<p>Riachtanais Speisialta Oideachais, Míchumas</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Teach i dtír ar leochaileachtaí daltaí eile agus ar a gcumas teoranta cúinsí sóisialta agus leideanna sóisialta a aithint agus iad féin a chosaint. ● Athris a dhéanamh ar mhíchumas duine eile ● Ceap magaidh a dhéanamh de dhaoine eile
<p>Bulaíocht lena bhfuil gléasanna leictreonach páirteach ann</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Glaonna fóin / fóin phóca gan chaint ● Glaonna fóin ionsaithe / fón póca ● Teachtaireachtaí téacs ionsaitheacha ● Teachtaireachtaí ríomhphost ionsaitheacha ● Tagairtí ionsaitheacha / Blaganna / Pictiúr ar Láithreáin Ghreasáin

Seo a leanas an múinteoir/na múinteoirí ábhartha a dhéanfaidh bulaíocht a imscrúdú agus a dhéileálfadh léi: (féach Roinn 6.8 de na Gnásanna Frithbhulaíochta Bunscoile agus Iar- bhunscoile):

Is iad na Múinteoirí ábhartha sa scoil seo:

- Príomhoide
- Príomhoide tánaisteach
- Múinteoir Ranga.

Aon mhúinteoir a bhfuil baint aici/aige le cás bulaíochta, is féidir léi/leis dul i gcomhairle leis an bpríomhoide nó leis an bpríomhoide tánaisteach faoi uair ar bith.

Is féidir le múinteoir ar bith cás bulaíochta a imscrúdú mar is cuí.

1. **Seo a leanas na straitéisí oideachais agus coiscthe (lena n-áirítear straitéisí a dhírítear go sonrach ar chibear bhulaíocht agus ar bhulaíocht bunaithe ar aitheantas, go háirithe**

bulaíocht homafóbach agus trasfóbach) a bheidh in úsáid sa scoil (feach roinn 6.5 de na Gnásanna Frithbhulaíochta Bunscoile agus Iar-Bhunscoile):

Is é beartas na scoile oideachas a sholáthar ar bhulaíocht ar an mbealach seo a leanas:

- Atmaisféar dearfach measa agus comhoibrithe a chruthú sa scoil
- Gach deis a thapú sa seomra ranga le hiompar measúil a chur os comhair na ndaltaí
- Córas spreagtha agus luachanna saothair a chur i bhfeidhm, le hiompar dearfach a chur chun cinn
- Cur i ngníomh iomlán na gcuraclam SPHE agus CSPE agus na gclár RSE.
- Beidh an t-oideachas ar bhulaíocht ag tarlú tríd na ranganna O.S.P.S (Oideachas Sóisialta, Pearsanta agus Sláinte).
- Gach ball foirne a bheith airdeall chun aon iompar bulaíochta a thabhairt faoi deara agus a cheartú agus maoirseacht cuí a bheith i bhfeidhm.
- Clár FUSE ó UCD le leanúint ó bhliain 2 ar aghaidh
- Seoladh ríomhphoist le fáil do na daltaí chun bulaíocht a chur in iúl- breathnóidh an Príomhoide Tanaisteach air cúpla uair sa tseachtain.
- Rannpháirtíochtuile-scoileinimeachtaí Cairdeas/Frith-Bhullaíochta/Seachtain Frith- Bhullaíochta a bhíonn ar siúl i rith na bliana.
- Déantar suirbhé ar dhaltaí go rialta sa bhliain (idir 2 nó 5 uair sa bhliain i rang folláine)
- Ranganna folláine ríomhaireachta a chur ar fáil.
- Múineadh do na daltaí conas na meáin shóisialta a úsáid ar bhelaach freagrach agus sábháilte.
- Cabhraíonn an grúpa Meithil le daltaí sa chéad bhliain.
- Spreagtar iompar dearfach ar mhaithe le leas an phobail tríd an gCód Iompair agus ag tionóil scoile.
- Rannpháirtíocht Chomhairle na Mac Léinn chun timpeallacht shábháilte scoile a chruthú.
- Pléitear beartas frithbhulaíochta na scoile leis na mic léinn agus tugtar cóip do gach tuismitheoir / caomhnóir mar chuid de Chód Iompair na Scoile (gach bliain).
- Féinmheas a chothú agus a fheabhsú i measc na mac léinn go léir trí ghníomhaíochtaí curaclaim agus seach-churaclaim. Tabharfar deiseanna do mhic léinn féinmheas dearfach a fhorbairt trí idirghníomhaíochtaí foirmiúla agus neamhfhoirmiúla.
- Cultúr insinte a spreagadh, agus béim faoi leith ar thábhacht na bhfinnéithe. Ar an gcaoi sin beidh muinín ag daltaí as a bheith ag insint. Tá gné seo na muiníne ríthábhachtach.

Struchtúr Tréadchúraim na Scoile:

- Tá Oide Ranga ag gach grúpa ranga a mhúineann OSPS don ghrúpa agus a fheidhmíonn mar chaomhnóir sa scoil don ghrúpa sin.
- Mar bhaill den fhoireann tréadchúraim, tá Chomhairleoir Treorach, Oidí Ranga, Príomhoide Tanaisteach agus Príomhoide.
- Bíonn an fhoireann ag faire agus ag breathnú ar chaidrimh idir mhic léinn sa rang, ag tabhairt faoi deara patrúin neamhláithreachta agus ag cur in iúl dóibh go bhfuiltear ag súil le hardchaighdeán iompair i gcónaí.
- Maoirseacht agus monatóireacht ar sheomraí ranga, pasáistí, clós na scoile, turais scoile agus gníomhaíochtaí seach-churaclaim. Tabharfar treoir d'fhoireann neamhtheagaisc agus do bhaill eile a bheith ar an airdeall agus eachtraí a thuirisciú do na múinteoirí ábhartha. Beidh maoirseacht ann ar úsáid na mac léinn as teicneolaíocht cumarsáide ar scoil.
- Deimhin a dhéanamh de go mbeidh a fhios ag daltaí cé dó ba chóir dóibh a insint agus conas é a dhéanamh, e.g.:
 - Dul caol díreach chuig múinteoir ag am feiliúnach, mar shampla tar éis ranga.
 - Nóta a thabhairt isteach leis an obair bhaile.
 - Glao gutháin a chur ar an scoil nó ar mhúinteoir sa scoil a bhfuiltear muiníneach as/aisti.

- Prótacail shoiléire a shonrú chun tuismitheoir(i)/caomhnóir(i) a spreagadh dul chun na scoile más dóigh leo go bhfuil bulaíocht á déanamh ar a leanbh. Ba chóir an prótacal a chur le chéile i gcomhair le tuismitheoirí.
- Eolas a scaipeadh le tuismitheoirí/caomhnóirí agus daltaí go bhfuil ríomhphost ar fáil chun eolas maidir le bulaíocht a chur in iúl don fhoireann tréadchúraim ag _____.

Curaclaim a chur i ngníomh

- Cur i ngníomh iomlán na gcuraclam SPHE/ OSPA agus CSPE/ OSSP agus na gclár RSE.
- Ceachtanna a sheachadadh ar **Fhorrántacht Chaidreamhach** (Cool School Programme: A Friend in Deed), ar an **gCibearbhulaíocht (#UP2US)**, ar an **mBulaíocht Hómafógach agus Thrasfóbach**(Stand Up Programme) ar an **Éagsúlacht agus an Idirchultúrachas**. Ba chóir don scoil gach acmhainn a bhaineann leis an gcuraclam SPHE a liostú mar aon leis na tacaí.
- Cláir SPHE an Gharda Síochána a sheachadadh ar leibhéal iar-bhunscoile. Pléann na ceachtanna seo, a thugann Gardaí Pobail, ceisteanna a bhaineann le sábháilteacht phearsanta agus cibearbhulaíocht.
- Forbairt Ghairme Leanúnach don fhoireann agus na cláir sin á seachadadh.
- Liosta na dtacaí atáthar a úsáid sa scoil faoi láthair agus tacaí eile atá sa scoil a shonrú e.g. BeLonGTo www.belongto.org, About You: Personal Wellbeing Schools Programme, agus B4U Decide.ie.

Naisc le beartais eile

- Liostaigh beartais, cleachtais agus gníomhaíochtaí scoile a bhaineann leis an mbulaíocht, e.g. Cód Iompraíochta, Beartas Cosanta Leanaí, Maoirseacht daltaí, Beartas um Úsáid Inghlactha, Tinreamh Gníomhaíochtaí Spóirt

1. **Seo a leanas straitéisí na scoile chun iompar bulaíochta a imscrúdú, chun obair leantach a dhéanamh ina dtaobh agus chun iompar bulaíochta a thaifeadadh mar aon leis na straitéisí idirghabhála bunaithe a úsáidfídh an scoil chun déileáil le cásanna d'iompar bulaíochta (Féach Roinn 6.8.9 de na *Gnásanna Frithbhulaíochta Bunscoile agus Iar-bhunscoile*):**

Is é an phríomhaidhm a bhaineann le bulaíocht a fhiosrú agus a láimhseáil ná ceisteanna a réiteach agus an caidreamh idir na páirtithe a shlánú, a oiread agus is féidir (seachtas milleán a leagan ar dhuine)

- Ba chóir do mhic léinn aon eachtra bulaíochta a phlé le múinteoir nó le duine fásta eile laistigh den chóras scoile; is iompar freagrach é seo seachas “scéalta a insint”
- Ba chóir do tuismitheoirí / chaomhnóirí teagmháil a dhéanamh leis an Aicme Caomhíon nó le haon bhall foirne eile a bhfuil siad compordach leis maidir le teagmhais iompraíochta bulaíochta a bhféadfadh siad a bheith in amhras fúthu nó a tháinig faoina n-aird trína gcuid leanaí nó tuismitheoirí eile.

- a. Fiosrófar aon tuairisc bhulaíochta a thagann ó aon bhall de phobal na scoile agus pléifídh an múinteoir cuí leis. Tá sé tábhachtach go dtuigeann gach éinne gur iompar freagrach é duine a chur ar an eolas faoi eachtraí bulaíochta.

- b. Sé an príomhaidhm ag an té atá ag fiosrú agus ag plé leis na mbulaíocht an fhadhb a réiteach ar scoil agus an gaol a fheabhsú idir na daoine atá i gceist, más féidir.
- c. Agus ag fiosrú seo ar siúl coinneoidh an múinteoir atá ag plé leis cuntas cuí scríofa, le cabhrú an fhadhb a réiteach.
 - Beidh cead ag an íospartach líomhnaithe agus leis na daoine líomhnaithe a rinne an eachtra na sonraí a scríobh síos san fhoirm in Aguisín A. Beidh gach tuairisc ceangailte leis an bhfoirm seo. Líonfaidh an múinteoir ranga an Teimpléad chun iompar bulaíochta a thaifeadadh
 - Foirm Frith-Bhullaíochta ar fáil in Aguisín A agus Teimpléad chun iompar bulaíochta a thaifeadadh ar fáil in Aguisín B.
 - Ba chóir é sin a dhéanamh go deas suaimhneach, agus sampla á thabhairt den chaoi ar chóir déileáil le coinbhleacht gan dul i muinín na forrántachta.
 - Coinneofar taifid ar gach eachtra agus ar na nósanna imeachta a leanadh.
 - Coinneofar an Leas-Phríomhoide agus an Príomhoide ar an eolas faoi gach eachtra agus beidh fáil acu ar thaifid scríofa ábhartha.
- a. Tá sé de dhualgas ar dhaltáí comhoibriú leis an bhfiosrúchán agus cabhrú le réiteach na faidhbe.
- b. Cuirfear agallamh ar dhaoine éagsúla, san áireamh daltaí nach bhfuil baint dhíreach acu leis an scéal. Déanfar é seo, chomh fada agus is féidir, ar bhealach nach gcuirfidh as do dhaoine agus ag tógáil cearta gach duine san áireamh. Má tá sé oiriúnach d'fhéadfadh cruinnithe grúpa teacht i ndiaidh na n-agallamh aonair seo. D'fhéadfaí tuairiscí scríofa a lorg uathu siúd atá páirteach.
- c. Beidh deis ag an duine a bhí ag déanamh na bulaíochta a gcuid iompair a athrú.
- d. Leanfaidh an monatóireacht ar aghaidh.
- e. Mura dtagann deireadh leis an mbulaíocht tar éis sin, cuirfear é seo in iúl do thuismitheoirí na ndaltaí atá i gceist.
- f. Pléifear le cásanna bulaíochta leanúnacha faoi chód iompair na scoile.
- g. Aiseolas faighte ó na páirtithe páirteach ann, a dtuismitheoirí/a gcomhnoirí, Leas- Príomhoide nó an Príomhoide.
- h. I gcás nach bhfuil tuismitheoir sásta gur dhéileáil an scoil le cás bulaíochta de réir na nósanna imeachta seo, caithfear na tuismitheoirí a threorú, mar is cuí, chuig nósanna imeachta gearán na scoile.
- i. Sa chás gur chinn an scoil mar chuid dá beartas frithbhulaíochta nár mhór, i gcúinsí áirithe, an iompraíocht bhulaíochta a chuntas agus a thuairisciú láithreach bonn don Príomhoide nó don Leas-Phríomhoide de réir mar is cuí.
- j. I gcás gearáin maidir le ball foirne, ba cheart é seo a thabhairt láithreach chuig an bPríomhoide.
- k. De réir Leanaí ar dtús agus na Nósanna Imeachta um Chosaint Leanaí do Bhunscoileanna agus Iar-Bhunscoileanna cuirfear cásanna tromchúiseacha d'iompar bulaíochta chuig Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte (FSS), Seirbhísí Leanaí agus Teaghlaigh agus / nó Gardaí de réir mar is cuí agus mar atá leagtha amach sna Nósanna Imeachta Frithbhulaíochta do Bhunscoileanna agus Iar-Bhunscoileanna.
- l. Seo a lenaas clár tacaíochta na scoile do dhaltáí a ndearnadh bulaíocht orthu: (Féach Roinn 6.8 de na *Gnásanna Frithbhulaíochta Bunscoile agus Iar-bhunscoile*)

Tabharfar gach cabhair agus tacaíocht is féidir do dhaltáí a bhfuil nó a raibh bulaíocht á dhéanamh orthu, agus dóibh siúd atá ag déanamh na bulaíochta. Déanfar é seo go leanúnach tríd córas tréadchúram na scoile, tríd an gcomhairleoir scoile más gá agus tríd iad a bheith gníomhach in imeachtaí éagsúla sa scoil.

1. Maoirseacht agus Monatóireacht Éifeachtach ar Dhaltáí

Deimhníonn an Bord Bainistíocht go bhfuil beartais agus cleachtais chuí mhaoirseachta agus monatóireachta i bhfeidhm chun iompar bulaíochta a chosc agus chun deileáil leis agus chun

idirghabháil luath a éascú más féidir.

1. An Ciapadh a Chosc

Deimhníonn an Bord Bainistíochta go ndéanfaidh an scoil, de réir a oibleagáidí faoin reachtaíocht chomhionannais, gach beart is indéanta go praiticiúil chun daltaí agus baill foirne a chosaint ar chiapadh gnéasach agus ar chiapadh aon cheann de na naoi bhforas, mar atá inscne lena n-áirítear trasinscne, stádas sibhialta, stádas teaghlaigh, treoshuíomh gnéasach, reiligiún, aois, míchumas, cine nó ballraíocht den Lucht Siúil.

ACHOIMRE TRÉIMHSEACHA DO BHORD BAINISTÍOCHTA NA SCOILE

Ag gach cruinniú den Bhord Bainistíochta cuirfidh Príomhoide na scoile an Bord ar an eolas faoi aon chásanna bulaíochta a chuirtear chuig FSS / TUSLA (beidh sé seo mar chuid den Tuarascáil ar Chosaint Maoirseachta Leanaí freisin). Cuirfidh an príomhoide tuarascáil ar fáil freisin:

- Líon iomlán na gcásanna bulaíochta a tuairiscíodh (bunaithe ar na Foirmeacha Taifeadta Iompair Bhulaíochta- Aguisín B) ó cuireadh an tuairisc is déanaí os comhair an Bhoird
- Deimhneoidh an príomhoide freisin go bhfuiltear ag déileáil le gach eachtra den sórt sin nó gur déileáladh leis de réir Bheartas Frithbhulaíochta na scoile agus na Nósanna Imeachta Frithbhulaíochta do Bhunscoileanna agus Iar-Bhunscoileanna.
- Beidh taifead ar an tuairisc thuasluaite i miontuairiscí an Bhord Bainistíochta ach gan ainm nó sonraí aitheanta dalta san áireamh

1. Seo a leanas clár tacaíochta na scoile do dhaltaí a ndearnadh bulaíocht orthu: (Féach 6.8 de na Gnásanna Frithbhulaíochta Bunscoile agus Iar-Bhunscoile)

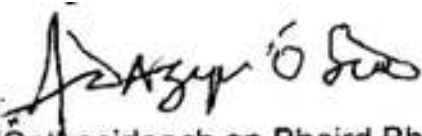
- Cuirfear gach tacaíocht agus deis in-scoile ar fáil do dhaltaí a fhulaingíonn an bhulaíocht chun páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí a leagtar amach chun a bhféinmhuinín a mhéadú, cairdeas agus scileanna sóisialta a fhorbairt agus seasmhacht a láidriú, e.g.
- Má bhíonn comhairleoireacht nó tacaí breise de dhíth ar dhaltaí, déanfaidh an scoil a dícheall dul i gcomhairle leis na gníomhaireachtaí cuí chun é sin a eagrú. D'fhéadfadh sé gur don daltaí a fhulaingíonn an bhulaíocht nó a bhíonn i mbun na hiompraíochta bulaíochta é sin.
- Ba chóir do dhaltaí a thuiscint nach mbíonn aon fhinnéithe gan locht ann agus gur chóir gach iompraíocht bhulaíochta a chur in iúl do mhúinteoir.

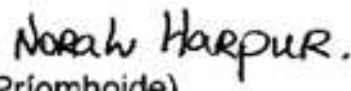
Gníomh leantach agus cuntas

Múinteoir Ábhartha/Múinteoir Ranga:

- Cinneadh á dhéanamh ar déileáladh go cuí agus go leordhóthanach leis an gcás bulaíochta, ní mór don mhúinteoir ábhartha, agus breithiúnas gairmiúil á thabhairt aige/aici, na cúinsí seo a leanas a ghlacadh san áireamh:
- An bhfuil deireadh tagtha leis an iompraíocht bhulaíochta;
- An bhfuil ceisteanna idir na páirtithe réitithe, a oiread agus is féidir;
- An bhfuil caidreamh idir na páirtithe slánaithe, a oiread agus is féidir;
- Aiseolas ar bith a fuarthas ó na páirtithe rannpháirteacha, óna dtuismitheoir(i)/a gcaomhnóir(i) nó ó phríomhoide nó leas-phríomhoide na scoile
- Socrófar cruinnithe leantacha leis na páirtithe ábhartha lena mbaineann d'fhonn iad a thabhairt le chéile níos déanaí má tá an dalta a ndearnadh bulaíocht air réidh agus aontaithe.
- I gcás nach bhfuil tuismitheoir sásta gur dhéileáil an scoil le cás bulaíochta de réir na nósanna imeachta seo, caithfear na tuismitheoirí a threorú, mar is cuí, chuig nósanna imeachta gearán na scoile.

1. Ghlac an Bord Bainistíochta an beartas seo ar an 16.05.24
2. Tá an beartas seo ar fáil do phearsanra na scoile, foilsíodh é ar shuíomh Gréasáin na scoile. Cuirfear cóip den bheartas seo ar fáil don Roinn agus do phátrún na scoile má iarrtar é.
3. Athbhreithneoidh an Bord Bainistíochta an beartas agus a fheidhmiú uair amháin i ngach scoilbhliain. Cuirfear fógra scríofa gur athbhreithníodh beartas frithbhulaíochta na scoile ar fáil do phearsanra na scoile, foilseofar é ar shuíomh Gréasáin na scoile (nó mura bhfuil suíomh ag an scoil, cuirfear é ar fáil ar shlí eile do thuismitheoirí agus do dhaltaí ar iarratas) agus do Chumann na dTuismitheoirí (más ann dó). Cuirfear taifead den athbhreithniú agus a thoradh a chur ar fáil don phátrún agus don Roinn, leis, má iarrtar é.

Sínte:
(Cathaoirleach an Bhoird Bhainistíochta)

Sínte:
(Príomhoide)

Dáta: 16.5.24 Dáta: 16.5.24

Dáta an chéad athbhreithnithe eile: 2025

Aguisín A

Foirm Frith-Bhullaíochta – Meánscoil Gharman

Dáta:		Múinteoir:
AINM AN DALTA AG DÉANAMH LÍOMHAIN		RANG:
AINM AN DALTA AGUS LÍOMHAIN DÉANTA IN AGHAIDH:		RANG:
SONRAÍ: Cuir am, áit, ainmneacha lucht déanta líomhnaithe, ainmneacha lucht seasaimh san áireamh. Sonraigh anseo dhá thaobh na hócáide		
Beart Déanta: m.sh. atreorú, idirghabháil, comhaontú, rabhadh, smachtbhanna srl.		
Moltaí le leanúint:		

Aguisín B

Teimpléad chun iompar bulaíochta a thaifeadadh

- 1. Ainm an dalta a bhfuil bulaíocht á déanamh air/uirthi agus a rang-ghrúpa**

Ainm _____ Rang _____

1. **Ainm(neacha) agus rang(anna) an dalta/na ndaltaí atá ag gabháil d'iompar bulaíochta**

4. **An áit ar tharla an**

3. **An t-iompar** is ábhar
buartha/imní (ticeáil an
bosca/na boscaí ceart(a)*)

teagmhas/na teagmhais
(ticeáil an bosca/na boscaí
ceart(a)*)

An dalta i dtrácht	
Dalta eile	
Tuismitheoir	
Múinteoir	
Eile	

Clós	
Seomra ranga	
Dorchla/pasáiste	
Leithris	
Bus Scoile	
Eile	

1. **Ainm an té/na ndaoine a thuiriscigh** an t-údar imní bulaíochta

--

1. **Cineál** an iompair bhulaíochta (ticeáil an bosca/na boscaí ceart(a)*)

Ionsaitheacht Fhisiciúil		Cibearbhulaíocht	
Dochar do mhaoin		Imeaglú	
Aonrú/Eisiamh		Cúlchaint mhailíseach	
Ainmneacha maslacha a thabhairt ar dhuine:		Eile (tabhair do thuairim)	

1. I gcás iompair a bhféachtar air mar bhulaíocht bunaithe ar aitheantas, tabhair an chatagóir lena mbaineann:

Homafóbach	Míchumas/bainteach le riachtanais speisialta oideachais	Ciníoch	Ballraíocht den Lucht Siúil	Eile (sonraigh)

1. Cur síos gairid ar an iompar bulaíochta agus ar a thionchar

1. Sonraí na mbeart a rinneadh

Sínithe_(Múinteoir Ábhartha) Dáta _

An Dáta a cuireadh é ar aghaidh chuig an bPríomhoide/Leas-Phríomhoide

* **Nóta:** Catagóirí molta is ea na catagóirí i dtáblaí 3, 4 & 6 agus féadfaidh scoileanna iad a leasú nó catagóirí eile a chur leo.

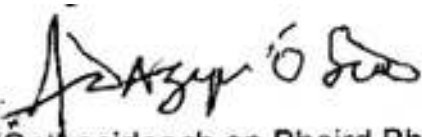
Aguisín C

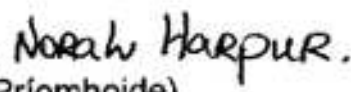
Seicliosta le haghaidh athbhreithniú bliantúil ar an mbeartas fhrithbhulaíochta agus ar a fheidhmiú

Ní mór don Bhord Bainistíochta (an Bord) athbhreithniú bliantúil a dhéanamh ar bheartas frithbhulaíochta na scoile agus ar an tslí ina gcuirtear chun feidhme é. Ní mór an seicliosta seo a leanas a úsáid san athbhreithniú. Áis is ea an seicliosta d'athbhreithniú an bheartais ach ní seicliosta uileghabhálach é. Ní mór na rudaí seo a leanas a chur i gcrích chun an seicliosta a chomhlánú: scrúdú agus athbhreithniú ar anailís chainníochtúil agus ar anailís cháilíochtúil ar eilimintí éagsúla d'fheidhmiú bheartas frithbhulaíochta na scoile.

An bhfuil beartas frithbhulaíochta a ghéilleann go hiomlán do riachtanais <i>Ghnásanna Frithbhulaíochta Bunscoile agus Iar-bhunscoile</i> glactha ag an mBord go foirmiúil?	Tá
An bhfuil an beartas foilsithe ar shuíomh Gréasáin na scoile agus cóip curtha ar fáil do chumann na dtuismitheoirí?	Tá
An bhfuil sásta go bhfuil go bhfuil an beartas ar fáil d'fhoireann na scoile (agus foireann nua san áireamh)?	Tá
An bhfuil an Bord sásta go bhfuil dóthain eolais ar an mbeartas agus ar na gnásanna ag foireann na scoile chun iad a chur i bhfeidhm go héifeachtach agus go comhsheasmhach ina gcuid oibre laethúla?	Tá
An bhfuil an Bord sásta go bhfuil dóthain eolais ar an mbeartas ag na daltaí?	Tá
An bhfuil an Bord sásta gur doiciméadaíodh sa bheartas na straitéisí coiscthe agus oideachais a bheidh i bhfeidhm sa scoil?	Tá
An bhfuil an Bord sásta gur cuireadh gach straitéis coiscthe agus oideachais chun feidhme?	Tá
Ar scrúdaíodh a éifeachtaí atá na straitéisí coiscthe agus oideachais atá curtha chun feidhme?	Tá
An bhfuil an Bord sásta go bhfuil na múinteoirí ar fad ag taifeadadh agus ag déileáil le teagmhais bhulaíochta de réir an bheartais?	Tá
An bhfuil an Bord sásta go bhfuair an Bord na tuairiscí achoimre tréimhsiúla ón bPríomhoide agus ar glacadh miontuairiscí maidir leo?	Tá
An bhfuil an Bord sásta gur pléadh a fheabhas atá an scoil ag láimhsiú tuairiscí bulaíochta lena n-áirítear teagmhais bhulaíochta ar déileáladh leo ag céim luath agus nach bhfuil ar áireamh, mar sin, i dtuairisc thréimhsiúil an Phríomhoide?	Tá
An bhfuil an Bord sásta nach bhfuarthas aon ghearán ó thuismitheoirí maidir leis an	

tslí ina láimhsíonn an scoil teagmhais bhulaíochta?	Tá
An bhfuil an Bord sásta nár thóg tuismitheoir ar bith a páiste amach as an scoil á rá go raibh siad míshásta leis an tslí inar láimhsigh an scoil cás bulaíochta?	Tá
An bhfuil an Bord sásta nach ndearna Ombudsman na Leanaí imscrúdú ar an tslí inar láimhsigh an scoil cás bulaíochta a thionscain nó a thabhairt chun críche?	Tá
An bhfuil an Bord sásta go ndearnadh anailís ar na sonraí a fuarthas ó chásanna a tuairiscíodh don Phríomhoide (leis an teimpléad taifeadta bulaíochta) chun aon cheisteanna, treochoirí nó patrúin in iompar bulaíochta a shainaithint?	Tá
An bhfuil an Bord sásta nár aithníodh aon ghnéithe de bheartas na scoile agus/nó a fheidhmiú a dteastaíonn feabhsú breise orthu?	Tá
An bhfuil plan gníomhaíochta i bhfeidhm ag an mBord chun díriú ar aon réimse ina dteastaíonn feabhsú?	Tá

Sínithe:
(Cathaoirleach an Bhoird Bhainistíochta)

Sínithe:
(Príomhoide)

Dáta: 16.5.24 Dáta: 16.5.24

Dáta an chéad athbhreithnithe eile: 2025

Fógra faoi Athbhreithniú Bliantúil an Bhoird Bainistíochta ar an bPolasaí Frith-Bhulaíochta

Go: 2025

Is mian le Bord Bainistíochta Mheánscoil Gharman a chur in iúl duit gur:

- Cuireadh athbhreithniú bliantúil an Bhord Bainistíochta ar Pholasaí Frith-bhulaíochta Mheánscoi Gharman agus a chur i bhfeidhm ag cruinniú den Bhord Bainistíochta ar _____16.05.24_____ [dáta].
- Déanadh an athbhreithniú seo de réir an seicliosta atá leagtha amach in Aguisín C de *Nósanna Imeachta Frithbhulaíochta do Bhunscoileanna agus d'larbhunscoileanna* na Roinne Oideachais agus Scileanna i 2025.